

6. Ханік-Посполітак Р. Ю., Посполітак В. В. Умови договору про споживчий кредит: відповідність європейським стандартам. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки.* - 2017. - Т. 193. - С. 50-55
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/06/06/council-and-parliament-reach-provisional-political-agreement-on-financial-services-contracts-concluded-at-a-distance/> <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/consumer-protection/consumer-protection-for-financial-products/>

Гришко Уляна Петрівна

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН ЩОДО НАДАННЯ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ ТА/АБО ЦИФРОВОЇ ПОСЛУГИ

Договірні відносини мають здатність постійно змінюватись, що пов'язано із динамікою суспільних відносин та відповідно їх правового регулювання, обранням Україною курсу на євроінтеграцію. Особливо ці питання є актуальними для сфери надання цифрового контенту та цифрових послуг, яка перебуває на етапі свого становлення.

16.09.2014 року Україною ратифіковано Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами [1], чим взято зобов'язання забезпечити поступову адаптацію національних нормативно-правових актів до *acquis* ЄС згідно спрямувань, вказаних в Угоді [2].

Загальні аспекти регулювання будь-якого виду договірних відносин ґрунтуються на положеннях Конституції України [3], ЦК України [4], ГК України [5]. Що стосується особливостей врегулювання договірних відносин щодо надання цифрового контенту та/або цифрової послуги, то слід вказати, що підтвердженням важливості та необхідності унормування цього спектру послуг стало прийняття Закону України «Про цифровий контент та цифрові послуги» [6], нормами якого регламентовано правову основу для відносин у сфері надання цифрових послуг.

Цікавим є те, що основою для прийняття Закону України «Про цифровий контент та цифрові послуги» взято Директиву Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2019/770 щодо певних аспектів, що стосуються контрактів на постачання цифрового контенту та цифрових послуг від 20.05.2019 року [7] (далі - Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС)). Це виражається не лише в дублюванні в Законі конкретних положень Директиви, а й у врахуванні загальної філософії та підходів, що сприяє створенню єдиної нормативної бази щодо надання цифрових послуг [8].

Водночас на жаль в Законі України «Про цифровий контент та цифрові послуги» [6] відсутнє посилання на Директиву Європейського Парламенту і

Ради (ЄС) [7], не відображено усіх важливих аспектів директиви. Окрім цього, деякі статті закону не приведені у відповідність з іншими нормативно-правовими актами, які дотичні до його сфери регулювання. З огляду на це, прослідковується ще й суперечність з іншими галузевими законами [2].

Як приклад відмінно від норм Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) [7] у Законі України «Про цифровий контент та цифрові послуги» [6] не наведено положень, згідно яких можна було б зрозуміти різницю між «цифровою послугою» та «цифровою послугою, що взаємопов'язана з товаром із цифровим елементом». Зокрема, згідно Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) [7] платні ігри, що завантажують з магазинів застосунку на смартфони, не є частиною товару із цифровим елементом. З огляду із наданих детермінант, це пояснюється наступним:

1) зазначені правовідносини врегульовано договорами постачання гри, які не пов'язані з договорами купівлі-продажу смартфонів;

2) якщо такої гри не буде, то це не матиме впливу на виконання смартфонами їх першочергового функціонального призначення [9].

Під договором постачання цифрового контенту Г.М. Стахира пропонує розуміти договір, відповідно до якого одна сторона (постачальник) забезпечує або зобов'язується забезпечити іншій стороні (одержувачу) доступ до цифрового контенту, або надання такого цифрового контенту для завантаження на персональний технічний пристрій, а інша сторона (одержувач) зобов'язується оплатити відповідну винагороду [11].

Характеризуючи конструкцію договору постачання цифрового контенту та/або цифрової послуги можна виокремити такі основні обов'язкові та характерні цьому різновиду договорів елементи як: 1) предмет договору, який полягає у наданні споживачу цифрового контенту та/або цифрової послуги, що можуть надаватись разово, кількаразово, безперервно; 2) строки, які повинні відповідати критеріям розумності та не допущення без невинуватених зволікань; 3) ціна (як договір є платним); 4) порядок використання та збереження персональних даних; 5) гарантії виконавця в частині не порушення прав третіх осіб; 6) положення щодо захисту прав інтелектуальної власності; 7) відповідальність виконавця, яка покладає тягар доказування надання цифрового контенту та/або цифрової послуги на виконавця; 8) правові наслідки ненадання цифрового контенту та/або цифрової послуги та ін.

Особливу увагу під час укладення такого виду договорів слід приділяти питанню захисту персональних даних, що передаються в межах договірних відносин та врегулювання питань захисту прав інтелектуальної власності.

Розкриваючи аспекти регулювання договірних відносин щодо надання цифрового контенту та/або цифрової послуги слід звернути увагу й на основні із них, серед яких: порядок надання цифрового контенту та/або цифрової послуги передбачає сукупність відповідних дій, та наділення сторін відповідним обсягом взаємних прав та обов'язків. Наприклад, виконавець наділений обов'язком щодо надання на користь споживача цифрового контенту та/або цифрових послуг з дотриманням розумного строку та відповідно до

встановлених законом вимог, без шкоди для третіх осіб [6]. Своєю чергою, виконавець зобов'язаний забезпечити споживачу доступ до цифрового контенту та/або цифрової послуги.

Важливим аспектом в межах регулювання договірних відносин щодо надання цифрового контенту та/або цифрової сфери можна вважати встановлення в статтях 5-6 Закону України «Про цифровий контент та цифрові послуги» [6], суб'єктивних та об'єктивних критеріїв відповідності цифрового контенту та/або цифрової послуги. До суб'єктивних критеріїв віднесено: 1) відповідність цифрового контенту та/або цифрової послуги опису, кількості, якості, функціональності, інтегрованих функцій, сумісності та інших ознак тому, що заявленому в умовах договору; 2) придатність наданих цифрового контенту та/або цифрової послуги до використання відповідно до цілей, погодженими сторонами договору; 3) надання цифрового контенту та/або цифрової послуги з експлуатаційними документами у вигляді додатків, застосунків та інструкцій, рекомендацій про які було вказано в договорі згідно з умовами договору; 4) надання цифрового контенту та/або цифрових послуг в останній версії з оновленням надалі.

Своєю чергою, до об'єктивних критеріїв відповідності цифрового контенту та/або цифрової послуги віднесено: 1) придатність для використання; 2) відповідність до кількості та якості, інтегрованих функцій, функціональності, сумісності, доступності, безперервності тощо; 3) обов'язку інформування про оновлення програмного забезпечення; та ін.

Крім того, на рівні Закону встановлено такі важливі положення як: відповідальності виконавця; обов'язку доказування; правових наслідків невиконання договірних відносин; строків та способів задоволення вимог споживача; захисту прав споживачів цифрового контенту та цифрових послуг; та ін. [6].

Таким чином, аналізуючи положення Закону України «Про цифровий контент та цифрові послуги», видається за можливе виокремити основні його особливості: 1) нормативне закріплення понятійного апарату, зокрема таких визначень понять як «цифрові послуги», «цифровий контент», «товар із цифровим елементом», «цифрове середовище», «функціональність», «товар з цифровими елементами», «модифікація», та ін.; 2) виокремлення двох видів критеріїв відповідності цифрового контенту/цифрової послуги: а) суб'єктивного; б) об'єктивного; 3) визначення за виконавцем права на модифікацію цифрового контенту/цифрової послуги, що надається безперервно; 4) визначення за виконавцем цифрового контенту/цифрової послуги юридичної відповідальності у разі невідповідності визначеним критеріям [8].

В той же час, незважаючи на прийнятий Закон, вже є розуміння того, що його положення не в повній мірі врегульовують усі необхідні питання, які мають місце в цій сфері суспільних відносин. Як приклад, наразі залишається відкритим питання як відрізнити блага цифрового середовища, яким властива майнова цінність від тих, що її не мають. Для кращого розуміння візьмемо ситуацію із електронними грошима, які самі по собі є одиницею вартості та

мають цінність. У випадках із цифровими речима цифрові записи не будуть наділені такою цінністю, за умови що за ними відсутнє право вимоги на інші об'єкти цивільного права (гроші, цінні папери, майно чи майнові права тощо). Водночас вартісні показники окремих видів віртуальних активів (зокрема, Bitcoin, Ethereum тощо), визначатиметься в більшості згідно рівня попиту та пропозицій на ринку і також не передбачатиме наявності майна, яке би її умовно “забезпечувало” [10].

З огляду на вищенаведене слід зазначити, що прийнятий Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» [8], який набрав чинності в березні цього року став важливим кроком на шляху до регулювання сфери договірних відносин щодо надання цифрового контенту та/або цифрової послуги. Водночас, окремі аспекти залишилися недоврегульованими. Це, а також відсутність сталої практики застосування даного Закону, породжує потребу в нових дослідженнях, детального аналізу судової практики, яка буде складатись задля виявлення недоліків та оперативного вироблення шляхів їх усунення, що загалом покликано сприяти подальшому розвитку даних суспільних відносин в Україні.

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://ips.ligazakon.net/document/MU14097z?utm_source=jurliga.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=jl03&ga=2.176823653.1559381726.171.
2. Ходош А. Новий Закон про цифровий контент та цифрові послуги: регулювання, якого бракувало, чи брак? URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitics/226494_noviy-zakon-pro-tsifroviy-
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
4. Цивільний кодекс України: Закон, Кодекс від 16.01.2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
5. Господарський кодекс України: Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
6. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10.08.2023 № 3321-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#n44>.
7. Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 20 травня 2019 року № 2019/770 про деякі аспекти, що стосуються договорів про постачання цифрового контенту та цифрових послуг. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0770>.
8. Гаджієва П. Цифрові послуги в Україні: особливості регулювання сфери. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/225808_tsifrov-poslugi-v-ukran-osoblivost-regulyuvannya-sferi.
9. Цифрові послуги в Україні: особливості регулювання сфери. URL: <https://de-jure.ua/tsifrovi-posluhy-v-ukraini-osoblyvosti-rehuliuвання-sfery>
10. ЮФ "Правовий Альянс". Цифрові речі та цифровий контент: новації законодавства, договірні відносини. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/223070_tsifrov-rech-ta-tsifroviy-kontent-novats-zakonodavstva-dogovrn-vdnosini